

Brusel 18. listopadu 2020
(OR. en)

12848/20

COHOM 85
COPS 396
CFSP/PESC 987
RELEX 884
CONUN 206
COSCE 12
DEVGEN 168
FREMP 119
JAI 976

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Delegace
Předmět:	Akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024 – závěry Rady – akční plán EU

Delegace naleznou v příloze závěry Rady k Akčnímu plánu EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024 a připojený Akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024 ve znění, na němž se dne 17. listopadu 2020 dohodla Rada prostřednictvím písemného postupu v souladu s čl. 12 odst. 1 prvním pododstavcem jednacího řádu Rady.

Závěry Rady
k Akčnímu plánu EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024

1. Lidská práva a demokracie jsou v dnešní době znevažovány a zpochybňovány. V této souvislosti přijímá Rada akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024 ve znění uvedeném v příloze. Rada vítá společné sdělení „Akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024“ a bere na vědomí společný návrh „doporučení Rady Evropské radě o přijetí rozhodnutí, kterým se určují strategické cíle Unie, jež mají být sledovány prostřednictvím akčního plánu EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024“, ježž vysoký představitel Evropské unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a Evropská komise předložili dne 25. března 2020.
2. Tímto akčním plánem Rada opětovně potvrzuje pevné odhodlání Evropské unie dále prosazovat univerzální hodnoty pro všechny. Úcta k lidské důstojnosti, svobodě, demokracii, rovnosti, právnímu státu a dodržování lidských práv budou i nadále základem všech aspektů vnitřních i vnějších politik Evropské unie.
3. Pokud jde o lidská práva a demokracii, je celková situace nevyrovnaná. Místy sice došlo k velkému pokroku, je však nutné reagovat na snahy o omezení univerzálnosti a nedělitelnosti lidských práv a uzavření občanského prostoru a na zhoršení stavu demokracie. Vznikají také nové příležitosti a rizika, především v souvislosti s technologickým vývojem a globálními problémy v oblasti životního prostředí.

4. Realizace lidských práv a dodržování demokratických hodnot jsou podrobovány náročné zkoušce zejména za krizových situací. Probíhající pandemie COVID-19 a její socioekonomické důsledky mají rostoucí negativní dopad na veškerá lidská práva, demokracii a právní stát, prohlubují již existující nerovnosti a zvyšují tlak na osoby ve zranitelné situaci. Investice do lidských práv, demokracie a právního státu mají zásadní význam pro dosažení spravedlivější, ekologičtější, odolnější a inkluzivnější společnosti. Rada zdůrazňuje, že lidská práva, demokracie a právní stát, jakož i přístup zohledňující genderové aspekty, zůstanou ústředním prvkem reakce EU na pandemii COVID-19 i oživení po jejím skončení. EU se zavazuje zajistit, že naše reakce bude zachovávat důstojnost a lidská práva všech bez jakékoli diskriminace. Nikdo nesmí být opomenut, žádná lidská práva nesmí být přehlížena.
5. Nový akční plán pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024 stanoví ambice a priority EU pro konkrétní akce v oblasti vnějších vztahů v příštích pěti letech.
6. EU a její členské státy využijí celou škálu svých nástrojů ve všech oblastech vnější činnosti a zaměří se na globální vedoucí postavení EU a jeho další posílení. Přitom budou sledovat tyto zastřešující priority: ochranu a posilování postavení jednotlivců; budování odolných, inkluzivních a demokratických společností; podporování globálního systému lidských práv a demokracie; využití příležitostí, které nabízejí nové technologie, a řešení problémů, které způsobují; dosahování výsledků prostřednictvím spolupráce. EU a její členské státy budou ve všech oblastech činnosti prioritně usilovat o to, aby mohly ženy a dívky plně uplatňovat svá lidská práva, o rovnost žen a mužů a rovněž o posílení postavení žen a dívek. Klíčovými prvky pro dosažení těchto priorit jsou nezávislá občanská společnost, příznivý občanský prostor a podpora a ochrana obránců lidských práv.

7. Účinné provádění akčního plánu vyžaduje koordinovanou činnost všech aktérů a zúčastněných stran. Rada v této souvislosti vítá, že se vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ujal vedení při prosazování důsledného a soudržného provádění politiky EU v oblasti lidských práv a demokracie. Rada oceňuje zásadní práci zvláštního zástupce EU pro lidská práva a vítá jeho ústřední úlohu při udávání směru pro provádění akčního plánu na období 2020–2024.
 8. Při dosahování cílů akčního plánu budou stát v popředí delegace a úřady EU společně s velvyslanectvími členských států. EU bude úzce spolupracovat s dalšími zeměmi a mezinárodními a regionálními organizacemi. Významnými partnery budou i organizace občanské společnosti, jež budou během provádění akčního plánu konzultovány. Rada zajistí účinná návazná opatření a bude pravidelně monitorovat dosažený pokrok. Rada vyzývá všechny partnery, aby spojili úsilí, přispěli k úspěchu tohoto akčního plánu a prosazovali lidská práva a demokracii na celém světě.
-

AKČNÍ PLÁN EU PRO LIDSKÁ PRÁVA A DEMOKRACII NA OBDOBÍ 2020–2024

Akční plán EU pro lidská práva a demokracii na období 2020–2024 stanoví úroveň ambic a vymezuje priority EU a jejích členských států v této oblasti ve vztazích se všemi třetími zeměmi. Lidská práva a demokracie budou důsledně a soudržně prosazovány ve všech oblastech vnější činnosti EU (např. obchod, životní prostředí, rozvoj a boj proti terorismu). Je i nadále velmi důležité zajistit soudržnost vnitřních a vnějších politik EU. Pandemie COVID-19 svědčí o významu multilateralismu, globální spolupráce a solidarity. Respektování lidských práv, demokracie a právního státu, jakož i přístup zohledňující genderové aspekty musí zůstat ústředním prvkem reakce na pandemii a podpory celosvětového oživení. Akční plán přispěje k provádění Agendy pro udržitelný rozvoj 2030 a cílů udržitelného rozvoje.

Účinné provádění akčního plánu vyžaduje **koordinovaný postup** EU a členských států při současném respektování odlišných úloh a kompetencí institucí: vysokého představitele, místopředsedy, jemuž je nápomocna Evropská služba pro vnější činnost, jakož i Evropské komise, Rady a členských států. Zvláštní zástupce EU pro lidská práva zůstane klíčovým politickým aktérem a bude hrát ústřední úlohu při provádění akčního plánu, aby bylo dosaženo udržitelného pokroku. Zvláštní úlohu a význam při přispívání k podpoře lidských práv a demokracie má Evropský parlament.

Akční plán stanoví obecné priority a cíle, které budou v příštích pěti letech konkretizovány a prováděny na všech úrovních: vnitrostátní, regionální i mnohostranné. Z operativního hlediska bude všech **pět směrů činnosti** prováděno přímo na místě v partnerských zemích. Do činností bude začleňováno genderové hledisko s cílem zajistit, aby všechna opatření tohoto akčního plánu zohledňovala genderové aspekty.

Při tomto provádění bude čelní místo zaujímat více než 140 **delegací a úřadů EU** po celém světě a **velvyslanectví členských států**, přičemž priority a cíle přizpůsobí místním podmínkám a o výsledcích budou informovat. V rámci stanoveném akčním plánem budou delegace EU spolupracovat s členskými státy, aby v zemích, v nichž působí, vymezili na období pěti let konkrétní priority; tato činnost bude podpořena **robustními finančními a politickými zdroji**. K dosažení uvedených cílů přispějí programy a projekty na celostátní, regionální a celosvětové úrovni, jakož i mise a operace v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP).

Dosažení těchto cílů bude vyžadovat systematické a koordinované využívání **celé škály nástrojů**, které má EU k dispozici, včetně:

- **politických dialogů a dialogů v oblasti lidských práv a odvětvové politiky** s třetími zeměmi a regionálními organizacemi;
- **strategií** pro jednotlivé země v oblasti lidských práv a demokracie;
- **závěrů Rady**;
- dialogů a monitorovacích misí za účelem provádění **všeobecného systému preferencí (GSP)** EU;
- tematických a zeměpisných programů **víceletého finančního rámce na období 2021–2027**, zejména nového nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (zvláštní projektová a programová ujednání budou záviset na souvislostech);
- činností v rámci **mnohostranných a regionálních fór o lidských právech**: tematických a zeměpisných rezolucí vedených EU zabývajících se širokou škálou otázek v oblasti lidských práv, podpory dalších relevantních rezolucí, prohlášení EU a jejích intervencí, účasti v interaktivních dialozích, veřejných debatách a informačních schůzkách a akcích podporujících lidská práva a demokracii,

- **vystupování na obranu** lidských práv a demokracie: činností v oblasti **veřejné diplomacie a strategické komunikace**, osvětových kampaní, veřejných prohlášení a demarší odsuzujících porušování a zneužívání lidských práv a uznávání kroků přijatých za účelem podpory a ochrany lidských práv a demokracie;
- **prosazování** ratifikace a provádění klíčových mezinárodních smluv v oblasti lidských práv, včetně základních úmluv v oblasti pracovních práv, hlavních nástrojů mezinárodního humanitárního práva i relevantních regionálních nástrojů pro dodržování lidských práv;
- sledování **soudních procesů** s obránci lidských práv a přímé podpory obránců lidských práv;
- **13 obecných zásad EU v oblasti lidských práv**¹ – nástrojů a prostředků pro delegace EU a velvyslanectví členských států k dosahování pokroku v rámci politik EU v oblasti lidských práv;
- **volebních misí** a návazných opatření;
- pravidelného **dialogu** s občanskou společností, obránci lidských práv, vnitrostátními institucemi pro lidská práva, podnikatelským sektorem a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami;
- spolupráce s **mnohostrannými institucemi pro lidská práva a orgány Organizace spojených národů (OSN) zřízenými na základě mezinárodních smluv** v oblasti lidských práv, jakož i v rámci jejích **zvláštních postupů** v této oblasti;
- **omezujících opatření**;
- cílených **školení** pro zaměstnance EU v delegacích.

¹ https://eeas.europa.eu/generic-warning-system-taxonomy/404_en/8441/Human%20Rights%20Guidelines.

1. OCHRANA A POSILOVÁNÍ POSTAVENÍ JEDNOTLIVCŮ

Ochranou a posilováním postavení jednotlivců se rozumí zajistit, aby každá osoba mohla plně požívat občanských a politických práv, jakož i práv hospodářských, sociálních a kulturních. Posílit postavení všech osob („nikoho neopomíjet“) mimo jiné znamená, že se umožní, aby plně rozvinuly celý svůj potenciál jakožto rovnocenní a aktivní členové společnosti. Úcta k lidské důstojnosti, svobodě, demokracii, rovnosti a právnímu státu a dodržování lidských práv jsou základním kamenem sociální soudržnosti, solidarity a důvěry, a to jak mezi státem a občany, tak mezi občany. EU a její členské státy budou prosazovat plné požívání lidských práv ženami a dívkami, genderovou rovnost a posílení postavení žen a dívek jako prioritu ve všech oblastech činnosti.

1.1 Ochrana jednotlivců, odstraňování nerovností, diskriminace a vyloučení

- a. Usilovat o zrušení trestu smrti na celém světě. V zemích, kde trest smrti stále existuje, trvat na dodržování minimálních standardů a usilovat o moratorium na popravy jakožto první krok k jejich zrušení.
- b. Snažit se vymýtit mučení a kruté, nelidské či ponižující zacházení nebo trestání na celém světě prostřednictvím prevence, zákazu, vyvození odpovědnosti a nápravy pro oběti, a to včetně podpory Globální aliance za obchod bez mučení. Podporovat nezávislé monitorování věznic a jiných míst odnětí svobody.

- c. Podporovat a chránit obránce lidských práv a jejich právní zástupce a zabývat se dopadem jejich činnosti na jejich rodiny. Zajistit pomoc prostřednictvím mechanismů EU na ochranu obránců lidských práv. Zohlednit zvláštní riziko, jemuž jsou vystaveni někteří obránci lidských práv, včetně obránců lidských práv a obránců lidských práv v oblasti životního prostředí. Usilovat o zajištění ocenění důležité úlohy obránců lidských práv na všech úrovních, mimo jiné prostřednictvím veřejného vyjádření podpory jejich činnosti. Poukazovat na jednotlivé případy, které souvisejí mimo jiné s legitimními vlastnickými právy k půdě, pracovními právy, přírodními zdroji, životním prostředím, svobodou pokojného shromažďování a sdružování, právy původních obyvatel zakotvenými v Deklaraci OSN o právech původních obyvatel, změnou klimatu, jakož i na případy vyplývající z porušení práv ze strany podniků, jakož i zajistit zviditelnění těchto případů a podporovat činnosti, které s nimi souvisejí.
- d. Zvýšit úsilí o zajištění ochrany civilního obyvatelstva v ozbrojených konfliktech, včetně civilní a humanitární infrastruktury, a usilovat o provádění a další šíření mezinárodního humanitárního práva, mimo jiné prostřednictvím spolupráce s regionálními a vnitrostátními aktéry.
- e. Zintenzivnit činnost zaměřenou na boj proti všem formám jakkoli podmíněné diskriminace, se zvláštním důrazem na vícenásobné a prolínající se formy diskriminace, včetně diskriminace na základě pohlaví, rasy, barvy pleti, etnického nebo sociálního původu, genetických rysů, jazyka, náboženského vyznání nebo přesvědčení, politických či jakýchkoli jiných názorů, majetku, narození, zdravotního postižení, věku, sexuální orientace a genderové identity.
- f. Vyzvat všechny státy, aby dodržovaly, chránily a naplňovaly lidská práva příslušníků menšin, včetně národnostních, etnických, náboženských a jazykových menšin, v souladu s platnými mezinárodními normami a standardy.
- g. Prosazovat výměnu osvědčených postupů a získaných poznatků s partnerskými zeměmi, pokud jde o strategie a politiky pro boj proti rasismu, rasové diskriminaci, xenofobii a související nesnášenlivosti.
- h. Zintenzivnit opatření k prevenci a potírání všech forem diskriminace, nesnášenlivosti, násilí a pronásledování osob na základě toho, že uplatňují svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání nebo přesvědčení.

- i. Zintenzivnit opatření k dosažení genderové rovnosti a zajistit plné uznání a rovné a plné požívání všech lidských práv všemi ženami a dívkami, jakož i posílení jejich postavení, a to bez jakékoli formy diskriminace, včetně vícenásobných a prolínajících se forem diskriminace, a současně uplatňovat přístup zohledňující genderové aspekty, a tak přispět k provádění všech akčních plánů EU pro rovnost žen a mužů, které Rada potvrdila.
- j. Prosazovat vymýcení a prevenci všech forem sexuálního a genderově podmíněného násilí, a to včetně společenských norem a škodlivých praktik, jako jsou mrzačení ženských pohlavních orgánů, zabíjení novorozených dívek, dětské, předčasné nebo nucené sňatky a diskriminace, a ochranu před tímto násilím. Navazovat partnerství s klíčovými mezinárodními aktéry, jako je Rada Evropy, s cílem zajistit všeobecné dodržování závazků vyplývajících z mezinárodních nástrojů, pokud jde o prevenci a řešení násilí páchaného na ženách a dívkách. Istanbulská úmluva Rady Evropy, kterou ratifikovalo 21 členských států EU, vymezuje soubor standardů pro předcházení násilí, ochranu obětí a pohnání pachatelů k odpovědnosti, jejichž cílem je zajistit všem ženám a dívkám život bez násilí. Vést akční koalici proti genderově podmíněnému násilí v rámci Fóra generací pro rovnost.
- k. Usilovat o prosazování, ochranu a naplňování všech lidských práv, jakož i o úplné a účinné provádění Pekingské akční platformy a akčního programu Mezinárodní konference o populaci a rozvoji² a výsledků jejich hodnotících konferencí a v této souvislosti se nadále zasazovat o sexuální a reprodukční zdraví a práva³. Nadále opětovně potvrzovat své odhodlání prosazovat, chránit a uplatňovat právo každého jednotlivce na plnou kontrolu nad záležitostmi souvisejícími s jeho sexualitou a sexuálním a reprodukčním zdravím a právo o nich svobodně a odpovědně rozhodovat, a to bez diskriminace, nátlaku a násilí. Dále zdůrazňovat, že je nutný všeobecný přístup ke kvalitním a cenově dostupným komplexním informacím o sexuálním a reprodukčním zdraví a ke vzdělávání, včetně komplexní sexuální výchovy, jakož i ke službám zdravotní péče.

² https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.177_20.pdf.

³ https://www.consilium.europa.eu/media/24004/european-consensus-on-development-2-june-2017-clean_final.pdf.

- l. Posílit opatření pro prevenci, veřejné odsouzení a potírání všech forem diskriminace a obtěžování leseb, gayů, bisexuálů, transgender a intersexuálních osob (LGBTI), včetně násilí vyvolaného averzí vůči LGBTI osobám, souvisejících nenávistných výroků a nenávistně motivovaných trestných činů vůči těmto osobám. Aktivně odsoudit diskriminační zákony, politiky a praktiky, včetně kriminalizace vztahů mezi osobami stejného pohlaví na základě vzájemného souhlasu, a bojovat proti nim.
- m. Dále se zasazovat o dodržování, ochranu a naplňování práv dítěte. Prosazovat a provádět opatření pro předcházení všem formám násilí na dětech, boj proti nim a reakci na ně. Pomáhat partnerským zemím při budování a posilování jejich systémů ochrany dětí. Podporovat rozvoj kvalitní alternativní péče a přechod od institucionální péče ke kvalitní rodinné a komunitně založené péči o děti, kterým se nedostává rodičovské péče.
- n. Zasazovat se o to, aby starší osoby vždy požívaly všech lidských práv a aby byly odpovídajícím a udržitelným způsobem řešeny jejich potřeby.
- o. Prosazovat přístup, který je založený na lidských právech a který se zaměřuje na osoby ve zranitelném postavení, včetně migrantů, uprchlíků, žadatelů o azyl, vnitřně vysídlených osob a osob bez státní příslušnosti v souladu s mezinárodními závazky v oblasti lidských práv podle mezinárodního práva a mezinárodních standardů a prostřednictvím stávajících politických a legislativních rámců. Posílit schopnost států, občanské společnosti a partnerů OSN uplatňovat tento přístup a podporovat opatření na zlepšení integrace, sociální soudržnosti a přístupu ke kvalitním službám, a to při plném respektování pravomocí EU a členských států.
- p. Podporovat opatření k řešení vysokého rizika a závažných dopadů, které přináší změna klimatu, zhoršování životního prostředí a ztráta biologické rozmanitosti, pokud jde o výkon lidských práv, jako jsou právo na život, zdraví, nezávadnou pitnou vodu a hygienu, potraviny, adekvátní bydlení a životní úroveň, a to i pro osoby vysídlené v důsledku změny klimatu.

1.2 Posilování postavení jednotlivců

- a. Vytvořit podmínky pro posílení postavení žen a dívek a zajištění jejich plné, účinné a smysluplné účasti a rovného zastoupení ve všech oblastech života, mimo jiné odstraněním genderových stereotypů a řešením strukturálních nerovností, jako je digitální propast mezi ženami a muži. Všechna opatření tohoto akčního plánu, včetně opatření zaměřených na zlepšení integrace, sociální soudržnosti a přístupu ke kvalitním službám, zohledňují genderové aspekty.
- b. Podporovat státní orgány v tom, aby všem občanům zajistily právní identitu, a zejména pak všeobecnou registraci narozených dětí.
- c. Prosazovat, podporovat a zajistit smysluplné zapojení a aktivní účast dětí a mládeže v rámci rozhodování, které je ovlivňuje na všech úrovních, a to včetně přípravy a provádění politik EU.
- d. Zasazovat se o to, aby třetí země ratifikovaly a prováděly Úmluvu OSN o právech osob se zdravotním postižením. Pomáhat při předcházení institucionálním překážkám a překážkám souvisejícím s postojí a životním prostředím, jakož i při jejich odstraňování. Zajistit přístup k infrastruktuře, dopravě a informačním a komunikačním technologiím (IKT), jakož i inkluzivní služby, jako je kvalitní vzdělávání, včetně distančního učení, jakož i zdravotní péče, spravedlnost a zaměstnání.
- e. Podporovat původní obyvatelstvo prosazováním jeho zapojení do příslušných procesů, jež se týkají lidských práv a rozvoje, jakož i principu svobodného, předchozího a informovaného souhlasu ve všech rozhodnutích, která jej ovlivňují.

1.3 Podpora základních svobod a posilování občanského a politického prostoru

- a. Podněcovat k uznání a podpoře zásadní úlohy, kterou hraje občanská společnost při naplňování cílů udržitelného rozvoje a při prosazování lidských práv.
- b. Podporovat bezpečné a příznivé prostředí pro občanskou společnost, která je plnohodnotným aktérem, a to včetně dlouhodobé strategické a flexibilní podpory budování kapacit a smysluplného zapojení občanské společnosti na celostátní, regionální a celosvětové úrovni. Odsuzovat právní předpisy, které nepřiměřeně omezují činnost obránců lidských práv, novinářů, pracovníků sdělovacích prostředků a občanské společnosti, včetně svévolných postupů nebo omezení, zejména pokud jde o zahraniční financování, a přijímat vhodná opatření ve vztahu k takovým předpisům.
- c. Vyvinout nástroje pro odhalování prvních známek zmenšujícího se občanského prostoru a úpadku demokracie a reakci na ně, včetně využívání digitálních technologií a protiteroristických opatření, jakož i nepřiměřených opatření uložených v rámci výjimečného stavu. Vycházet z osvědčených postupů a podporovat úsilí, jehož cílem je prevence a boj proti zmenšení tohoto prostoru a úpadku demokracie, a vyvinout nástroje pro sledování a předvídání výzev nebo příležitostí, pokud jde o občanský a demokratický prostor.
- d. Chránit a prosazovat svobodu projevu, svobodu a pluralitu sdělovacích prostředků na internetu i mimo něj, jakož i přístup k informacím. Přijímat opatření zaměřená na potírání dezinformací, mimo jiné zvyšováním veřejného povědomí, a podněcování veřejné debaty o opatřeních pro boj proti dezinformacím.
- e. Přispívat k bezpečnosti a ochraně novinářů a pracovníků sdělovacích prostředků, mimo jiné prostřednictvím úsilí o zajištění prostředí příznivého pro svobodu projevu a odsuzováním útoků a jiných forem obtěžování a zastrašování na internetu i mimo něj, a řešit zvláštní hrozby, jimž čelí novinářky. Zajistit, aby osoby, které jsou obtěžovány, zastrašovány nebo kterým je vyhrožováno, obdržely pomoc prostřednictvím mechanismů EU na ochranu obránců lidských práv. Podporovat iniciativy sdělovacích prostředků a vyzývat státní orgány, aby tomuto násilí předcházely a odsuzovaly jej a aby přijaly účinná opatření pro ukončení beztrestnosti.

- f. Předcházet případům porušování svobody pokojného shromažďování a sdružování a přijímat opatření proti takovému porušování, a to včetně případů, kdy jsou jím postiženy organizace občanské společnosti, jakož i pracovníci a zaměstnavatelé.
- g. Podporovat inkluzivní dialog a mírové řešení politických krizí a masových protestů v souladu se standardy v oblasti lidských práv. Budovat kapacitu občanské společnosti a politických aktérů pro reakci na rozhořčení vyjádřená spontánními občanskými hnutími v souladu se standardy v oblasti lidských práv. Odsuzovat zastrašování pokojných demonstrantů, vyhrožování těmto osobám a násilí vůči nim.
- h. Prosazovat a podporovat právo všech jednotlivců vyznávat náboženství a víru, nebo být nevěřící. Chránit práva jednotlivců na projev, změnu nebo vzdání se náboženství nebo přesvědčení bez obav z násilí, pronásledování nebo diskriminace. Odsuzovat nepřiměřená omezení svobody myšlení, svědomí a náboženského vyznání a přijmout vhodná opatření proti těmto omezením.
- i. Podporovat mezináboženský dialog a oslovovat náboženské aktéry a aktéry jednající na základě víry a posoudit, jak by mohli být zapojeni do ochrany a prosazování lidských práv, do uskutečňování cílů udržitelného rozvoje a do mírotvorných činností, předcházení konfliktů, usmíření a mediace, a nalézt synergie s probíhajícími iniciativami OSN.
- j. Podporovat činnosti, jejichž cílem je chránit akademickou svobodu a autonomii vzdělávacích institucí, jakož i jejich schopnost poskytovat online a distanční učení. Podporovat vzdělávání v oblasti lidských práv na základě Světového programu vzdělávání v oblasti lidských práv.

1.4 Posilování hospodářských, sociálních, kulturních a pracovních práv

- a. Posílit v rámci vnější činnosti EU vazby mezi lidskými právy a životním prostředím, a to včetně změny klimatu. Podporovat činnosti na zvyšování povědomí o dopadu a důsledcích změny klimatu a zhoršování životního prostředí, pokud jde o lidská práva.
- b. Účinně začlenit hospodářská, sociální, kulturní a pracovní práva do dialogů EU o lidských právech vedených s partnerskými zeměmi a současně zajistit synergie s dalšími konzultacemi a monitorovacími misemi v rámci GSP+ / iniciativy „Vše kromě zbraní“.
- c. Prosazovat politiku nulové tolerance vůči dětské práci a vymýcení nucené práce. Podporovat partnerství na všech úrovních, pracovní práva v obchodních vztazích EU, prosazování náležité péče v globálních dodavatelských řetězcích a úsilí o prosazování ratifikace protokolu Mezinárodní organizace práce o nucené práci.
- d. Podporovat úlohu veřejných orgánů při přijímání právních předpisů v oblasti životního prostředí a zajišťování souladu s těmito předpisy, jejichž cílem je zajistit bezpečné, čisté, zdravé a udržitelné životní prostředí, mimo jiné prostřednictvím podpory řádné správy a komunitního řízení přírodních zdrojů a právního státu, přístupu k informacím, veřejné a inkluzivní účasti na rozhodovacích procesech a přístupu ke spravedlnosti v záležitostech týkajících se životního prostředí a klimatu.
- e. Napomáhat státním orgánům při tvorbě a provádění právních předpisů, politik a programů respektujících lidská práva a týkajících se vody, potravin, půdy, přírodních zdrojů, bydlení a majetku.
- f. Podporovat univerzální přístup k nezávadné, dostatečné a cenově dostupné pitné vodě, sanitárním zařízením a hygieně a zdůrazňovat rozměr lidských práv v těchto oblastech.
- g. Omezit nerovnosti potíráním chudoby a sociálního vyloučení a podporou nediskriminačního přístupu k sociálním službám, včetně kvalitních a cenově dostupných zdravotnických služeb a inkluzivního a spravedlivého kvalitního vzdělávání, včetně distančního učení. Budovat kapacitu lékařů za účelem reakce na zvláštní potřeby v oblasti péče pro všechny osoby ve zranitelném postavení, a to bez výjimky.

- h. Podporovat upevňování zdraví a rovný přístup ke službám preventivní zdravotní péče a právo všech na dosažení co nejvyšší úrovně zdraví, zejména v době krize, se zvláštním zaměřením na osoby vystavené diskriminaci a marginalizaci.
- i. Prosazovat důstojnou práci a budoucnost práce zaměřenou na člověka prostřednictvím aktualizovaného přístupu EU, který zajistí respektování základních zásad a práv na pracovišti, práva na bezpečné a zdravotně nezávadné pracovní podmínky pro všechny a práci bez násilí a obtěžování. Prosazovat sociální dialog, jakož i ratifikaci a účinné provádění příslušných úmluv a protokolů ILO. Posílit odpovědné řízení v rámci globálních dodavatelských řetězců a přístup k sociální ochraně.
- j. Zlepšit pracovní podmínky pracovníků z řad migrantů, a to včetně vymýcení všech forem nucené práce a vykořisťování. Podporovat pracovníky z řad migrantů ve třetích zemích, zejména ženy a jejich komunity, tak aby mohli hájit svá práva, hlásit jejich porušování, domáhat se spravedlnosti a organizovat se v zájmu hájení svých zájmů.
- k. Podporovat respektování kulturních práv a zároveň zajistit vyjadřování rozmanitosti a kulturní identity, jakož i prosazování uchování kulturního dědictví.

1.5 Podpora právního státu a nestranného výkonu spravedlnosti

- a. Dosahovat pokroku v oblasti právního státu, podporovat posilování nezávislého a nestranného soudnictví, jednat proti vnějšímu tlaku vyvíjenému na soudce a vnitrostátní soudní systémy a prosazovat právo na spravedlivý proces s cílem zajistit dodržování lidských práv při výkonu spravedlnosti.
- b. Podporovat justici založenou na právech a zohledňující genderové aspekty, přístup ke spravedlnosti a právní pomoci, mimo jiné prostřednictvím právní pomoci a digitálních inovací, a zaměřit se přitom na osoby v nejzranitelnějším postavení.

- c. Podpořit zřízení nebo posílení alternativních mechanismů řešení sporů odpovídajících lidskoprávním standardům jakožto způsob, jak podpořit restorativní justici a omezit právní, praktické a další překážky, které obětem porušování lidských práv brání v přístupu ke spravedlnosti.
- d. Podpořit rozvoj soudních systémů, jež zohledňují potřeby dětí a jsou určeny všem dětem, které přišly do styku se zákonem a jsou zbaveny svobody.
- e. V souladu s mezinárodními standardy podpořit zlepšení zajišťovacích podmínek a zacházení s osobami zbavenými svobody.

1.6 Řešení nedostatků ve vyvozování odpovědnosti, boj proti beztrestnosti a podpora přechodného soudnictví

- a. Zavést nový globální horizontální režim sankcí EU v oblasti lidských práv, který by řešil závažné porušování a zneužívání lidských práv po celém světě.
- b. Vypracovat komplexní přístupy EU, kterými by se zajistilo vyvození odpovědnosti, zejména za nejzávažnější trestné činy a porušování a zneužívání lidských práv, a které by podporovaly oběti v hledání nápravy tak, že se propojí vnitrostátní a mezinárodní úsilí, přičemž se bude vycházet z politik EU týkajících se například Mezinárodního trestního soudu, dětí v ozbrojených konfliktech, žen, míru a bezpečnosti, obětí sexuálního a genderově podmíněného násilí v rámci konfliktu, přechodného soudnictví, boje proti mučení a jinému špatnému zacházení.
- c. Podporovat vnitrostátní provádění Římského statutu a jeho zásady doplňkovosti, zejména posílením vnitrostátních systémů trestního soudnictví.
- d. Spolupracovat s mezinárodními a hybridními trestními tribunály a s mechanismy OSN pověřenými podporou shromažďování, konsolidace, uchování a analýzy případů porušování mezinárodního humanitárního práva a právních předpisů v oblasti lidských práv.
- e. Podporovat iniciativy v jednotlivých zemích zaměřené na boj proti beztrestnosti v případech porušování a zneužívání lidských práv, jakož i procesy přechodného soudnictví, včetně posílení vazeb s OSN.

- f. Aktivně podporovat opatření, jejichž cílem je předcházet případům násilného zmizení a mimosoudním popravám.
- g. Prosazovat trvalý politický závazek týkající se odpovědnosti za ochranu, jakož i provádění tohoto závazku tak, že se usnadní dialog a spolupráce v rámci OSN a že se tato koncepce jakožto analytický nástroj uplatní na konkrétní situace v jednotlivých zemích. Upřednostnit včasnou reakci EU v zájmu předcházení masovým brutálním činům.
- h. Podporovat opatření k prevenci a úplnému vymýcení obchodování s lidmi, mimo jiné prostřednictvím boje proti beztrestnosti všech pachatelů zapojených do této činnosti. Podporovat opatření na pomoc a ochranu všech obětí, zejména žen a dětí, v souladu s jejich potřebami, včetně poskytování podpory v oblasti duševního zdraví a psychosociální podpory, přístupu zohledňujícího genderové aspekty a ohleduplného k dětem.

2. BUDOVÁNÍ ODOLNÝCH, INKLUZIVNÍCH A DEMOKRATICKÝCH SPOLEČNOSTÍ

Základním prvkem odolných, inkluzivních a demokratických společností je dodržování lidských práv. Tyto společnosti jsou založeny na transparentních a odpovědných institucích, reprezentativních parlamentech a angažovaných občanech a poskytují bezpečné a příznivé prostředí, v němž mohou občanská společnost a nezávislé sdělovací prostředky vyjadřovat své obavy, ovlivňovat politiky, monitorovat činitele přijímající rozhodnutí a povolávat je k odpovědnosti. Lidská práva a demokracie spolu navzájem úzce souvisejí a vzájemně se posilují.

2.1 Posilování demokratických, odpovědných a transparentních institucí

- a. Podporovat dělbu moci, nezávislost a nestrannost soudnictví, účinnost, kvalitu a odpovědnost soudního systému a ústavní záruky v partnerských zemích.

- b. Podporovat parlamentní instituce za účelem zvýšení jejich kapacity pro výkon dozorových, legislativních, reprezentativních a rozpočtových funkcí, mimo jiné prostřednictvím vzájemných výměn s cílem zajistit dodržování spravedlivých demokratických postupů a v případě potřeby jejich zlepšení v období mezi volbami.
- c. Zlepšit integritu volebních procesů a inkluzivní účast v těchto procesech tím, že se podpoří nezávislé vnitrostátní volební pozorovatelské mise a jejich regionální a mezinárodní sítě, posílí se kapacita volebních orgánů a orgánů veřejné správy a podpoří se inkluzivní legislativní rámce a jejich účinné vymáhání.
- d. Zajistit systematické provádění opatření navazujících na doporučení volebních pozorovatelských misí EU a Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE), a to za použití politických nástrojů i nástrojů spolupráce. Posilovat společný přístup k následným opatřením v rámci mezinárodní komunity pozorovatelů, zejména s Africkou unií, Organizací amerických států a OSN.
- e. Posílit úlohu pozorování voleb ze strany EU v rámci širší podpory lidských práv a demokracie ze strany EU s cílem posílit další klíčové cíle zahraniční politiky EU.
- f. Vypracovat a zlepšit metodiku pozorování voleb, aby bylo možné monitorovat a posuzovat využívání sociálních médií a dalších digitálních technologií během volebních kampaní podle mezinárodních standardů, s cílem připravit se na pokusy o narušení voleb a předcházet jim.
- g. Podporovat rozvoj politických rámců, které pravidla off-line týkající se voleb a demokratických procesů aplikují na kontext on-line, a pomáhat při budování kapacit pro jejich provádění. V tomto ohledu vycházet z úsilí EU, a to včetně akčního plánu EU proti dezinformacím⁴, volebního balíčku Komise⁵, kodexu zásad boje proti dezinformacím⁶ a připravovaného evropského akčního plánu pro demokracii a aktu o digitálních službách.

⁴ https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/action_plan_against_disinformation.pdf.

⁵ https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/eu-citizenship/electoral-rights_en#electionsnetwork.

⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/code-practice-disinformation>.

- h. Posílit opatření na podporu demokratických institucí na místní úrovni, mimo jiné podporou decentralizace a transparentní, inkluzivní, participativní a zodpovědné místní správy.
- i. Poskytnout všestrannou pomoc při předcházení a boji proti korupci, a to prostřednictvím podpory reformy veřejné správy, účinných protikorupčních strategií a právních rámců včetně ochrany oznamovatelů a svědků, specializovaných orgánů, parlamentů, nezávislých sdělovacích prostředků a občanské společnosti a prostřednictvím vypracování protikorupčních pokynů. Podporovat ratifikaci a provádění Úmluvy OSN proti korupci.
- j. Podporovat organizace občanské společnosti při monitorování a přispívání k účinné, spravedlivé, transparentní a zodpovědné mobilizaci domácích zdrojů a při zajišťování toho, aby daňová politika i její provádění přispívaly k boji proti nerovnosti a nezákonným finančním tokům a stimulovaly začlenění.
- k. Podporovat iniciativy elektronické správy s cílem učinit veřejný sektor transparentnějším a odpovědnějším, a zvýšit tak důvěru veřejnosti ve vládu.
- l. Podporovat rozvoj výzkumu a znalostí založených na praxi v oblasti lidských práv a demokracie tak, aby bylo možné uskutečňovat účinnější opatření, jež z nich budou vycházet.

2.2 Podpora vstřícného, inkluzivního, participačního a reprezentativního rozhodování

- a. Pracovat na rovnoprávném, plnohodnotném, účinném a smysluplném zapojení žen a mládeže v celé jejich rozmanitosti do všech sfér a na všech úrovních veřejného a politického života, mimo jiné se zasazovat o jejich začlenění na volitelná místa na kandidátních listinách politických stran a budování kapacit kandidátů.

- b. Nestranným způsobem podporovat pluralitní stranické systémy a kapacity politických stran, a to i prostřednictvím pomoci při uplatňování mezinárodních standardů týkajících se transparentního financování politických stran, vnitřní demokracie a inkluzivity při výběru kandidátů a funkcionářů. Prosazovat a podporovat to, aby byly za tímto účelem přijaty zákony upravující volby a politické strany, a zasazovat se o rovné podmínky ve volebních procesech. Podporovat rozvoj kodexů chování napříč politickými stranami s cílem předcházet volebním podvodům a volebnímu násilí, jakož i kapacity parlamentů prosazovat a chránit lidská práva a základní svobody.
- c. Zvýšit kapacity politických stran a orgánů dohledu, zejména v oblastech zasažených konfliktem či v oblastech procházejících transformací. Podporovat aliance napříč stranami a dialog více stran ohledně politických otázek společného zájmu.
- d. Podporovat úlohu občanské společnosti v oblasti dohledu a vyvozování odpovědnosti ve veřejném i v soukromém sektoru a prosazovat využívání on-line technologií v souladu se standardy v oblasti lidských práv a právního státu a demokratickými zásadami.
- e. Podporovat větší transparentnost demokratických procesů, zejména transparentnost financování politických a tematických kampaní různými aktéry.
- f. Podporovat aktivní občanství a plnohodnotnou účast všech osob bez diskriminace na veřejném a politickém životě. Občanské vzdělávání – včetně distančního učení – a činnosti v oblasti mediální gramotnosti on-line by měly být zaměřeny zejména na ženy, děti, mládež, osoby se zdravotním postižením, příslušníky menšin, původní obyvatelstvo a další osoby ve zranitelném postavení.

2.3 Podporování nezávislých a pluralitních sdělovacích prostředků, přístupu k informacím a boje proti dezinformacím

- a. V souladu s evropskými a mezinárodními standardy podporovat legislativní iniciativy, které se týkají posílení přístupu k informacím, svobody sdělovacích prostředků, práva na soukromí a ochrany osobních údajů, jakož i jejich účinné provádění.
- b. Prosazovat svobodu a pluralitu sdělovacích prostředků na internetu i mimo něj, a to prostřednictvím podpory kapacity a udržitelnosti nezávislých sdělovacích prostředků a podpory přístupu ke spolehlivým informacím, zejména během voleb. Podporovat investigativní žurnalistiku a občanskou společnost při monitorování výsledků vlád v oblasti řízení a dodržování závazků v oblasti lidských práv. Bojovat proti pokusům o uplatňování vlivu a vyvíjení nátlaku na nezávislé a pluralitní sdělovací prostředky.
- c. Podporovat úsilí týkající se boje proti dezinformacím, nenávistným výrokům a násilnému extremistickému a teroristickému obsahu, mimo jiné pěstováním on-line mediální gramotnosti a digitálních dovedností za současného zaručení všech základních svobod. Posilovat schopnost organizací občanské společnosti a nezávislých sdělovacích prostředků odhalovat a zveřejňovat dezinformace a manipulaci s informacemi a zvyšovat povědomí veřejnosti o těchto jevech. Podporovat nezávislé a věrohodné ověřování faktů a výzkum, investigativní zpravodajství a žurnalistiku, a to i na místní úrovni. Podporovat iniciativy občanské společnosti na podporu spolehlivých informací a svobodných sdělovacích prostředků.
- d. Podporovat zásadu otevřeného, bezpečného, cenově dostupného, rovnocenně přístupného a nediskriminačního přístupu k internetu pro všechny. Bojovat proti odpojování internetu, zejména v kontextu voleb a v situacích porušování lidských práv.

2.4 Posilování participativního a na lidská práva zaměřeného přístupu k předcházení konfliktům a řešení krizí

- a. Podporovat smysluplné začlenění mladých lidí, zejména mladých žen, a aktérů jednajících na základě víry a jejich plnohodnotné, účinné a smysluplné zapojení do veškerého úsilí týkajícího se předcházení brutálním činům a řešení konfliktů a budování a zachování trvalého míru.

- b. Vyvíjet kapacity organizací občanské společnosti, obránců lidských práv a občanských hnutí budovaných zdola, aby mohli pravidelně monitorovat a dokumentovat porušování a zneužívání lidských práv, a to i v obdobích konfliktů.
- c. V rámci politických dialogů a opatření v oblasti předcházení konfliktům, rozvoje a humanitární pomoci, jakož i ve strategiích pro snižování rizik katastrof nadále posilovat vazby mezi lidskými právy, včetně genderové rovnosti, bezpečností, zhoršováním životního prostředí a změnou klimatu, která je potenciálním multiplikátorem hrozeb.
- d. Zajistit doplňkovost akčního plánu EU pro ženy, mír a bezpečnost na období 2019–2024 a účinně jej provádět.
- e. Zintenzivnit úsilí v oblasti prevence a ukončení závažného porušování práv dětí zasažených ozbrojeným konfliktem a podpory demobilizace, dlouhodobé rehabilitace a opětovného začleňování, mimo jiné na základě stávajících mechanismů OSN a posílení koordinace s nimi.
- f. Dále posilovat soudržnost mezi politikami a činnostmi EU v oblasti lidských práv a v oblasti reakce na krize, mimo jiné ve strategiích pro jednotlivé země týkajících se lidských práv a demokracie, a zajistit ústřední postavení lidských práv ve všech aspektech reakce na krize a předcházení konfliktům, jako jsou mise a operace v rámci SBOP, reformy bezpečnostního odvětví a mediace; věnovat přitom zvláštní pozornost ochraně civilního obyvatelstva, genderové rovnosti a dětem v ozbrojených konfliktech.
- g. Vypracovat politiku EU týkající se náležité péče v oblasti lidských práv, aby se zajistilo, že podpora EU v oblasti bezpečnostního odvětví, včetně misí a operací v rámci SBOP, je v příslušných případech v souladu s právními předpisy týkajícími se lidských práv a s mezinárodním humanitárním právem.
- h. Nadále při výcviku ozbrojených sil třetích zemí prostřednictvím vojenských výcvikových misí EU poskytovat speciální moduly zaměřené na mezinárodní humanitární právo a tam, kde je to vhodné, zařadit speciální moduly zaměřené na ochranu dětí.

3. PODPOROVÁNÍ GLOBÁLNÍHO SYSTÉMU LIDSKÝCH PRÁV A DEMOKRACIE

Podporování globálního systému lidských práv a demokracie je jádrem závazku EU k posilování mnohostrannosti. Strategickou odpovědí EU na měnící se mezinárodní prostředí je posílení její soudržnosti a jednoty v rámci mnohostranných fór, rozšíření a prohloubení dvoustranných partnerství a budování nových meziregionálních koalic.

3.1 Mnohostranná spolupráce

- a. Vytvořit flexibilnější a pevnější síť partnerů, a to i prostřednictvím selektivního zapojení do prosazování lidských práv a demokracie na základě konkrétních otázek, a účastnit se této sítě. Oslovit nové partnery, upřednostňovat budování koalic s regionálními a meziregionálními skupinami na základě vybraných rezolucí v oblasti lidských práv a posílit vazby s podobně smýšlejícími zeměmi.
- b. Se všemi členy Rady OSN pro lidská práva navázat v rané fázi komunikaci ohledně rezolucí týkajících se jednotlivých zemí či témat, zejména s těmi členy, kteří ke konkrétním rezolucím zaujímají jiný názor než EU.
- c. Posílit strategickou spolupráci s Úřadem vysokého komisaře pro lidská práva, a to jak na centrální úrovni, tak na úrovni místních kanceláří. Podporovat nezávislost tohoto úřadu při prosazování a monitorování lidských práv a začleňování lidských práv do celého systému OSN.
- d. Posílit úlohu Rady OSN pro lidská práva při prosazování všeobecného dodržování lidských práv, a to i řešením případů porušování lidských práv. Podporovat účinnost a efektivnost Rady OSN pro lidská práva a zajistit lepší propojení s činností třetího výboru Valného shromáždění OSN a synergie s dalšími mnohostrannými a regionálními fóry pro lidská práva.

- e. Podporovat smysluplnou účast organizací občanské společnosti na mnohostranných a regionálních fórech pro lidská práva a přijímat – veřejné i dvoustranné – kroky vůči odvetným opatřením souvisejícím se spoluprací s OSN, ať již v místě působení, či na mnohostranných fórech.
- f. Podporovat účinnou reakci na výzvu generálního tajemníka OSN k přijetí opatření v oblasti lidských práv.
- g. Při dalším provádění reform OSN prosazovat lidská práva jako průřezovou prioritu a zlepšit strategickou spolupráci s agenturami OSN. Zlepšit činnost mírových operací OSN a jejich schopnost zajistit ochranu a podporu lidských práv.
- h. Spolupracovat s Mezinárodním měnovým fondem, Světovou bankou a dalšími mnohostrannými a regionálními rozvojovými bankami a institucemi a prosazovat řádnou správu, odpovědnost a transparentnost, čímž se posílí rámec pro účinné prosazování lidských práv a demokracie.

3.2 Regionální partnerství

- a. Za účelem zvýšení soudržnosti a doplňkovosti prostřednictvím vybrané a diverzifikované spolupráce posílit partnerství s Radou Evropy (včetně Benátské komise a komisaře pro lidská práva) a s Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE).
- b. Posílit regionální spolupráci s Africkou unií, Organizací amerických států, Sdružením národů jihovýchodní Asie, se setkáním Asie–Evropa, Ligou arabských států a s organizací islámské spolupráce.
- c. Podporovat a propagovat vzájemné učení mezi regionálními lidskoprávními institucemi, včetně lidskoprávních soudů a nezávislých sítí lidskoprávních institucí.

3.3 Dvoustranná spolupráce

- a. Zajistit vazby a synergie mezi dvoustrannými vztahy EU (včetně politických dialogů, dialogů o lidských právech a dialogů v oblasti odvětvové politiky, volebních misí, monitorování lidských práv a pracovních práv v rámci GSP, jakož i činnosti v oblasti pracovních práv v rámci dohod o volném obchodu) a jejími činnostmi na mnohostranné úrovni. Nadále se zaměřovat na následná opatření.
- b. Identifikovat pro každé kolo dialogu o lidských právech a každé kolo konzultací s partnerskými zeměmi konkrétní akční body a provádět následná opatření ve vztahu k nim, přičemž je třeba zohlednit zejména monitorovací cíle GSP+ / „Vše kromě zbraní“ v dialozích s přijímajícími zeměmi v rámci systému GSP.
- c. Posílit provádění ustanovení o lidských právech v obchodní politice EU, a to i prostřednictvím systému GSP a prosazování pracovních práv v souvislosti s dohodami o volném obchodu. Využít plný potenciál monitorovacího mechanismu a dále prosazovat transparentnost, povědomí a zapojování zúčastněných stran.
- d. Plně využít synergií mezi politickými dialogy a dialogy v oblasti odvětvové politiky – včetně dialogů o rozpočtové podpoře – za účelem prosazování lidských práv, demokracie a právního státu v partnerských zemích.
- e. Uplatňovat zásady a standardy v oblasti lidských práv ve dvoustranné a regionální spolupráci EU, a to aktualizováním metodiky v souboru nástrojů pro přístup k rozvojové spolupráci EU založený na právech, zahrnující všechna lidská práva⁷.

3.4 Občanská společnost a vnitrostátní instituce pro lidská práva

- a. Prohloubit vztahy s nezávislou a pluralitní občanskou společností, která zahrnuje mimo jiné organizace občanské společnosti budované zdola, obránce lidských práv, sociální partnery včetně odborů, asociace nezávislých sdělovacích prostředků a novináře, akademické pracovníky, právníky, aktéry jednající na základě víry a humanitární organizace, a více je podpořit, a bránit tak jejich právo týkající se výkonu jejich funkcí bez jakékoli formy zastrasování, diskriminace či násilí.

⁷ <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%209489%202014%20INIT>.

- b. V souladu s pařížskou a benátskou zásadou podporovat nezávislé vnitrostátní instituce a komise pro lidská práva, veřejné ochránce práv a subjekty zabývající se rovností a spolupracovat s nimi, mimo jiné i v rámci dialogů o lidských právech.
- c. Podporovat strukturované a pravidelné dialogy mezi státními aktéry, občanskou společností (včetně sociálních partnerů) a mezinárodním společenstvím a nadále se zaměřovat na následná opatření.
- d. Podporovat a posilovat dlouhodobá partnerství a spolupráci s aktéry občanské společnosti, obránci lidských práv a společenskými hnutími, a to i prostřednictvím plného využívání možností financovat organizace budované zdola, mimo jiné prostřednictvím Evropské nadace pro demokracii.

3.5 Podnikatelské odvětví

- a. Posílit angažovanost na mezinárodních fórech a spolupráci s partnerskými zeměmi s cílem aktivně prosazovat a podporovat celosvětové úsilí o provádění obecných zásad OSN v oblasti podnikání a lidských práv, mimo jiné prostřednictvím podpory vypracování a provádění vnitrostátních akčních plánů v členských státech a partnerských zemích, prosazování příslušných standardů týkajících se náležité péče a práce na komplexním rámci EU pro provádění obecných zásad tak, aby se zvýšila koordinace a soudržnost činností na úrovni EU.
- b. Spolupracovat s podnikatelským odvětvím, pokud jde o dodržování a prosazování lidských práv, protikorupčních opatření a osvědčených postupů v oblasti odpovědného chování podniků, sociální odpovědnosti podniků, náležité péče, vyvozování odpovědnosti a participativního přístupu k opravným prostředkům (např. dodavatelské řetězce, nulová tolerance dětské práce).
- c. Podporovat procesy s více zúčastněnými stranami, jejichž cílem je vypracovat, provádět a posilovat standardy týkající se podnikání, lidských práv a náležité péče a spolupracovat s rozvojovými bankami a mezinárodními finančními institucemi. Podporovat regionální projekty, vzájemné učení, výměnu osvědčených postupů a mezinárodně uznávané obecné zásady, pokyny a mechanismy, jako jsou obecné zásady OSN v oblasti podnikání a lidských práv, pokyny OECD pro nadnárodní podniky a tripartitní deklarace MOP týkající se zásad o nadnárodních podnicích a sociální politice.

- d. Podporovat propagační aktivity a příznivé prostředí pro spolupráci podniků s občanskou společností a obránci lidských práv při tvorbě důstojných pracovních míst, zajišťování udržitelného rozvoje a podnikání žen a zlepšení jejich ekonomického postavení v celém dodavatelském řetězci.
- e. Vyvinout nástroje a školicí materiály týkající se podnikání a lidských práv, odpovědného chování podniků, dialogu soukromého a veřejného sektoru a náležité péče, aby mohly delegace EU zvýšit své zapojení do problematiky podnikání a lidských práv.

3.6 Dodržování mezinárodních lidských práv a mezinárodního humanitárního práva

- a. Posílit účinnost a efektivnost systému subjektů OSN zřízených na základě mezinárodních smluv v oblasti lidských práv a systém MOP pro kontrolu dodržování pracovních standardů.
- b. Podporovat účinné provádění mezinárodních a regionálních mechanismů na podporu a ochranu lidských práv, včetně doporučení vyplývajících ze všeobecného pravidelného přezkumu a závěrečných připomínek orgánů OSN zřízených na základě mezinárodních smluv v oblasti lidských práv.
- c. Pokračovat v propagování a podporování iniciativ, jejichž cílem je posílit dodržování mezinárodního humanitárního práva a zajistit prostor pro humanitární činnost. Zajistit provádění postojů EU, jak je vymezila Rada, k mezinárodnímu humanitárnímu právu a mezinárodnímu trestnímu soudnictví a posílit viditelnost a soudržnost činnosti EU v tomto ohledu, mimo jiné prostřednictvím strategické informační činnosti a předávání znalostí.
- d. Podporovat Mezinárodní trestní soud jako základní kámen boje proti beztrestnosti nejzávažnějších trestných činů, které znepokojují celé mezinárodní společenství, a budovat síť na podporu všeobecné platnosti a integrity Římského statutu.

4. NOVÉ TECHNOLOGIE: VYUŽÍVÁNÍ PŘÍLEŽITOSTÍ A ŘEŠENÍ VÝZEV

Lidská práva platí stejnou měrou on-line i off-line. Digitální technologie musí být zaměřeny na člověka a musí být v souladu s lidskými právy. Nové technologie mohou významně přispět k ochraně a prosazování lidských práv a demokracie, a to i díky tomu, že usnadňují a zefektivňují účast veřejnosti, zvyšují přístup k veřejným službám, usnadňují dokumentaci porušování a zneužívání lidských práv a podporují on-line aktivismus. Tyto technologie však mohou mít rovněž negativní dopad, jako je šíření dezinformací a nenávistných výroků, umožnění vzniku nových forem násilí, porušování a zneužívání práva na soukromí, usnadnění přístupu ke konkrétnímu nezákonnému obsahu, včetně vykořisťování dětí, všudypřítomný dohled omezující svobodu projevu a zmenšující se prostor pro občanskou společnost, posilování diskriminace a strukturální nerovnosti. Tomuto možnému negativnímu dopadu je třeba předcházet a bojovat proti němu.

4.1 Budování kapacit a účinné monitorování

- a. Spolupracovat s vládami, mnohostrannými institucemi včetně agentur OSN, občanskou společností, podniky a odborníky s cílem sdílet analýzy a osvědčené postupy a případně se dohodnout na činnostech ohledně toho, jak prosazovat rámce v oblasti lidských práv a podporovat demokracii v digitální éře.
- b. Zajistit budování kapacit a další podporu, která vnitrostátním orgánům umožní účinně vytvořit a provádět příslušné mezinárodní standardy v on-line prostředí (např. pokud jde o ochranu dětí a boj proti nenávistným výrokům) a spolupracovat za tímto účelem s vědci specializovanými na data a dalšími relevantními odborníky. Aby se zabránilo nedostatkům v oblasti ochrany, měly by vnitrostátní právní předpisy týkající se digitálních otázek odrážet mezinárodní právo v oblasti lidských práv.
- c. Na mezinárodní úrovni i na úrovni jednotlivých zemí podporovat diskuse a opatření s cílem maximalizovat příležitosti, které nabízí nové technologie včetně umělé inteligence, a současně nadále projevovat ostražitost ve vztahu k rizikům, které mohou tyto technologie představovat pro lidská práva a demokracie.

- d. Vyměňovat si osvědčené postupy a získané poznatky, pokud jde o boj proti dezinformacím, nenávisným výrokům a extremistickému a teroristickému obsahu, mimo jiné prostřednictvím on-line mediální gramotnosti a digitálních dovedností, za současného dodržování standardů v oblasti lidských práv. Spolupracovat s on-line platformami, včetně sociálních médií, a s digitálními médii ohledně významu rozvoje samoregulačních přístupů k dezinformacím na internetu a aktivnějšího boje proti nim vytvořením standardů odpovědnosti a transparentnosti, které plně respektují lidská práva.
- e. Přezkoumat regulační i neregulační přístupy k IKT ve třetích zemích, pokud jde o podporu lidských práv a demokracie. Podporovat mezinárodní výměny osvědčených postupů v oblasti regulace technologií, která je v souladu s lidskými právy.
- f. Posílit výměny a vypracovat školení pro zaměstnance EU o stávajícím a budoucím využívání digitálních technologií a umělé inteligence, jejich dopadu na lidská práva a demokratické procesy ve třetích zemích a o tom, jak může EU zmírnit rizika a využívat příležitostí.

4.2 Prosazování lidských práv a demokracie při používání digitálních technologií včetně umělé inteligence

- a. Přispívat k tvorbě, hodnocení a provádění příslušných rámců a mezinárodních standardů pro ochranu lidských práv a demokracie v digitálním prostředí, ve velké míře konzultovat mimo jiné technologické společnosti, poskytovatele platforem, akademickou sféru a občanskou společnost a rozsáhle s nimi spolupracovat. Podporovat přiměřenou náležitou péči (včetně plánů na zmírnění rizik) a účinné posouzení dopadu na lidská práva.
- b. Zapojit se do procesů, jež zahrnují více zúčastněných stran a které jsou zaměřeny na lidskoprávní rozměr on-line rámců, a to i snahou o aktivnější prosazování lidských práv a demokracie technologickými společnostmi v rámci jejich služeb a činností.

- c. Chránit právo jedince na soukromí a na ochranu údajů, mimo jiné v kontextu digitálního prostoru a s ohledem na nepřiměřený přístup a nepřiměřenou kontrolu ze strany vlády. Podporovat konvergenci směřující k vysoké úrovni ochrany při současném zohlednění pozitivních příkladů, mezi něž patří obecné nařízení o ochraně osobních údajů. Podpořit přistoupení k Úmluvě Rady Evropy o ochraně údajů.
- d. Propagovat činnost EU a podporovat globální a regionální úsilí o to, aby bylo v rámci výzkumu, koncepce, rozvoje, zavádění, hodnocení a využívání nových technologií, včetně umělé inteligence, zajištěno dodržování lidských práv, včetně práva na účinnou právní ochranu, a demokratických zásad, a to na základě vlastního vyvíjejícího se přístupu EU k etické umělé inteligenci⁸.
- e. Podporovat otevřený, svobodný a bezpečný internet, mimo jiné monitorováním odpojování internetu, cenzury na internetu a digitálních postupů, jako jsou ty, které vedou k masovému svévolnému sledování, a zároveň podporovat úsilí o ochranu svobody projevu, svobody a plurality sdělovacích prostředků v on-line prostředí. Více usilovat o to, aby občanská společnost mohla využívat výhod nových technologií, a věnovat zvláštní pozornost zmírňování rizik, kterým čelí obránci lidských práv a novináři.
- f. Prosazovat, aby byly technologie dostupné všem, včetně osob se zdravotním postižením a jiných osob ve zranitelném postavení, a to už ve fázi navrhování nových technologií ve všech odvětvích včetně vzdělávání.
- g. Zajistit transparentnost a vyvozování odpovědnosti při využívání technologií v soudních řízeních, a to i prostřednictvím zákonného přístupu k elektronickým důkazním materiálům, spolehlivých mechanismů pro zabezpečení údajů a účinné veřejné kontroly institucí e-justice.

⁸ Viz bílá kniha Komise o umělé inteligenci – evropský přístup k excelenci a důvěře, COM(2020) 65 final ze dne 19. února 2020.

5. DOSAHOVÁNÍ VÝSLEDKŮ PROSTŘEDNICTVÍM SPOLUPRÁCE

Tento akční plán umožňuje EU reagovat na nově vznikající výzvy prostřednictvím cílených opatření a koordinovaného úsilí a jeho provádění a monitorování by mělo být předmětem širokého dialogu zúčastněných stran. Na provádění tohoto plánu budou orgány a členské státy EU spolupracovat v rámci jednotného přístupu a v souladu se svými kompetencemi vyplývajícími ze Smluv, přičemž si budou vyměňovat osvědčené postupy a znalosti. Zvláštní zástupce EU pro lidská práva je klíčovým politickým aktérem a bude hrát ústřední úlohu při provádění akčního plánu, aby bylo dosaženo udržitelného pokroku. Zvláštní úlohu a význam při přispívání k prosazování lidských práv a podpoře demokracie má Evropský parlament. Při prosazování a ochraně lidských práv, podpoře demokracie a provádění akčního plánu na úrovni jednotlivých zemí budou plnit vedoucí úlohu delegace a úřady EU, mise a operace v rámci SBOP a velvyslanectví členských států. Klíčovými partnery jsou rovněž celosvětové, evropské a národní organizace občanské společnosti.

5.1 Veřejná diplomacie a strategická komunikace

- a. Budovat účinné síť sociálních médií, aby se prohloubilo zapojení a sdílení obsahu, a zvýšilo se tak povědomí a urychlila se změna názorů.
- b. Poskytovat informace o příslušných politikách a iniciativách, zohledňovat při tom postoj veřejnosti a místní jazyky a zaujmout tematický přístup ve stylu kampaně.
- c. Určit prostředky pro měření účinnosti veřejné diplomacie a kampaní a rozvíjet nejúspěšnější obsah a kanály pro interakci s veřejností.
- d. Identifikovat a dále propagovat iniciativy, jako jsou pozitivní příběhy o lidských právech, a využít jejich potenciálu pro usnadnění dalších pozitivních změn v oblasti lidských práv a demokracie přímo v terénu.

5.2 Provádění, monitorování a hodnocení

Opatření obsažená v tomto akčním plánu se budou provádět následujícími prostředky:

politické dialogy; dialogy o lidských právech; dialogy o odvětvových politikách; monitorovací mise v rámci GSP+ / iniciativy „Vše kromě zbraní“; volební mise a návazná opatření; civilní a vojenské mise a operace v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP); využívání příslušných obecných zásad EU v oblasti lidských práv s konkrétními nástroji pro dosažení tematických cílů; závěry Rady; rezoluce Rady OSN pro lidská práva a třetího výboru Valného shromáždění OSN; tematické a zeměpisné finanční nástroje (příslušné programy a projekty); flexibilní podpora lidských práv a demokracie; přímá podpora obránců lidských práv; sledování soudních řízení; prosazování ratifikace a provádění klíčových smluv OSN v oblasti lidských práv, základních úmluv MOP, hlavních nástrojů mezinárodního humanitárního práva a dalších příslušných úmluv a opčních protokolů; prohlášení týkající se porušování a zneužívání lidských práv; cílená školení pro zaměstnance EU v delegacích; veřejná diplomacie a cílené kampaně, konference a další akce; dialog s občanskou společností a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami; omezující opatření.

Výroční zpráva EU o lidských právech a demokracii ve světě

Časový plán: každý rok, počínaje červnem 2021

- a. Sledovat pokrok v provádění tohoto akčního plánu a včasném provedení opatření v něm obsažených při plném zohlednění cílů udržitelného rozvoje, zejména prostřednictvím tematické části výroční zprávy EU o lidských právech a demokracii ve světě. Přizpůsobit strukturu zprávy tak, aby odrážela provádění prioritních akcí, a poskytnout rámec pro monitorování.

Přezkum v polovině období

Časový plán: červen 2023

- b. Provést přezkum provádění akčního plánu v polovině období, do něhož budou zapojeny členské státy a občanská společnost, a využít jeho výsledky jako podklad pro budoucí akční plán pro lidská práva a demokracii.

Závěrečné hodnocení

Časový plán: červen 2025

- c. Provést závěrečné hodnocení provádění akčního plánu, do něhož budou zapojeny členské státy a občanská společnost.

Provádění a monitorování ve spolupráci s členskými státy EU

Časový plán: po celou dobu provádění

- d. Pořadat pravidelné výměny názorů v Radě týkající se osvědčených postupů, jakož i každoroční diskuse o pokroku, plánech a prioritách orgánů a členských států EU při provádění akčního plánu, a to mimo jiné v rámci diskuzí o uplatňování obecných zásad EU v oblasti lidských práv. Výsledky těchto diskusí budou sloužit jako podklad pro budoucí akční plán EU pro lidská práva a demokracii.

Obecné zásady EU v oblasti lidských práv

Časový plán: podle potřeby

- e. V případě potřeby přezkoumat obecné zásady EU v oblasti lidských práv, zejména obecné zásady EU pro dialogy o lidských právech se třetími zeměmi.

Strategie pro jednotlivé země týkající se lidských práv a demokracie

Časový plán: začátek roku 2021

- f. Zajistit, aby strategie pro jednotlivé země týkající se lidských práv a demokracie, vypracované delegacemi EU a velvyslanectvími členských států EU na místní úrovni, odrážely prioritní akce tohoto akčního plánu, přičemž je třeba zohlednit kontext specifický pro danou zemi.

Evropský parlament

Časový plán: po celou dobu provádění

- g. Navazovat na rezoluce Evropského parlamentu a na diskuse, které mají význam pro provádění akčního plánu.

Konzultace s občanskou společností

Časový plán: každý rok, počínaje červnem 2021

- h. Pravidelně se zástupci občanské společnosti komunikovat ohledně celkového provádění akčního plánu a pořádat každoroční zvláštní konzultace.

Metodika přístupu založeného na právech

Časový plán: 2024

- i. Rozšířit působnost aktualizovaného souboru nástrojů pro přístup k rozvojové spolupráci EU založený na právech, zahrnující všechna lidská práva, tak, že se uplatní na veškeré programy vnější činnosti EU a že se bude více pracovat na iniciativách, které spočívají v přístupu založeném na právech a jsou vyvíjeny společně s členskými státy, a to i prostřednictvím společného plánování.